

NADÁCIA SALVE POMÔŽE VYBUDOVAŤ ŠTUDENSKÚ UBYTOVŇU PRE AFRICKÝCH ŠTUDENTOV

(14.10.2009; Rozhlasová stanica Regina; Pozvete nás ďalej?; 09.00; 28 min.; ŠUŠKOVÁ Tatiana)

Martin JURČO, moderátor:

"Pozvete nás ďalej? Čím môžeme byť my dvaja príkladom, že ateista sa spojí s kresťanom, pretože nás nespojila viera, nejaké vyznanie, ale spojila nás viera v to, že treba pomáhať druhým ľuďom. Som práveže rád, že existuje možnosť sa spojiť s človekom, ktorý obetoval svoj život. To, že ja seba vnímam v ďaleko ľahšej pozícii. Môžem žiť so svojou rodinou, žijem na Slovensku, žijem luxusný život, ale to čo vlastne Martin sa rozhodol urobiť je obetovanie sa pre väčšiu vec, čo ja by som nedokázal, poviem otvorene, a práve táto symbióza ale že ja pomáham jemu, aby on dokázal toho viacej, je to, čo ma baví."

Tatiana ŠUŠKOVÁ, redaktorka:

"Biznisman a misionár, možno práve atmosféra a život exotickej Afriky, kde sa stretli dvaja predtým neznámi Slováci podnietila ľudí z odlišných oblastí života, k vzniku dobrej myšlienky a splnenia vízie misionára a pragmatickosti finančníka premenilo dobrú myšlienku aj na realizáciu dobrej veci. Pozvete nás ďalej? V dnešnom rodinnom magazíne vám predstavíme misionára, ktorý v ďalekej Afrike pôsobí už deväť rokov, a finančníka, ktorý sa rozhodol pomáhať zlepšovať kvalitu života detí vo vzdialenej Keni. Na vašu spoločnosť pri rádiách sa teší Tatiana ŠUŠKOVÁ. Krajina, v ktorej 33 percent obyvateľstva žije v mestách a zostatok na vidieku a ktorej obyvatelia sa delia na 50 rôznych etnických skupín. Krajina, v ktorej je až 50 percent populácie, teda z počtu takmer 37 miliónov obyvateľov tvoria mladiství, ktorí nedosiahli ešte 20 rokov. Africká zem vo svete známa svojimi krásnymi národnými parkami, najväčšiu produkciou kávy vo svete, ale aj aktívnymi športovcami v behu, v krikete, rallye, ale aj v boxe. Keňa je dnes známa svojou veľkou vôľou prilákať zo zahraničných turistov ako exotická destinácia má naozaj čo ponúknuť. Pohľad z druhej strany o ozajstných podobách života v Keni však dokáže poskytnúť najmä človek, ktorý tam žije už niekoľko rokov. Misionár Martin CINGEL odišiel do Kene pred deviatimi rokmi."

Martin CINGEL:

"Spoločnosť sa volá Spoločnosť Božieho slova, nakoľko našou charizmou sú misie, tak preto odchádzame aj do zahraničných misií, kde pracujeme ako kňazi-misionári. Ja som odišiel do Kene v roku 2000 a keď človek tam žije, tak mojou prácou je taká duchovná sféra, nakoľko človek tam vidí podmienky v ktorých žijú mnohí ľudia, a takisto deti človek sa tak aj zaujíma ako by im mohol pomôcť. Myslím si, že až po troch rokoch, keď si človek tak trošku uvedomil, aj spoznal to okolie, kde žije, ja žijem teda 320 kilometrov vzdialený do mesta Nairobi, je to mesto Eldoret, v ktorom má asi obyvateľstvo 300-tisíc a pracujem v slamovej oblasti. Je to oblasť chudobných ľudí, tak častokrát sa stretávam s takými prípadmi, či sú to rôzne choroby, ľudia nemôžu sa dostať do škôl, preto v roku 2004 som sa stretol na Slovensku s pánom KRČMÉRYM, kde sme mali taký spoločný projekt vybudovali sme kliniku. Túto kliniku sa nám podarilo vybudovať za skutočne 6 mesiacov, čiže investovali sme všetky sily do toho aj peniaze, ktoré boli poslané za relatívne malú sumu. Mám takú víziu, ktorú mám v Afrike, ale takisto aj víziu ľudí a potreby ľudí a podľa toho dávam aj tie projekty akosi do súladu, aby som nemal viac projektov naraz, lebo niekedy je to ťažké, čo sa týka aj tých vybavovačiek tam v Keni. Potom sme začali s takým druhým centrom, ktoré bolo to centrum pre dievčatá, boli to siroty, ktoré žili buď na ulici, ktoré sa živili prostitúciou a od veku 15 rokov, čiže je to taká najviac postihnutelná skupina, no a potom keď sa to dostavalo ako pán **KRIŠTOFOVIČ** spomenul, stretli sme sa v Kene a bola to skutočne taká náhoda a ja hovorím, že nie vždy náhody existujú, že je to tam určité riadenie, lebo ja som mal určitú víziu. Myslím, že nám to trvalo asi dva roky, kým sme sa tak skutočne dali do toho všetkého a boli tam tie administratívne veci a rôzne iné aj technické veci."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Martin CINGEL je misionár, **Peter KRIŠTOFOVIČ** zasa biznisman vo finančnom sektore, ktorý sa dobrým myšlienkam misionára rozhodol dať reálnu podobu."

Peter KRIŠTOFOVIČ:

"Keď ja ako človek, ktorý generuje peniaze dokážem vytvárať prebytok, tak to cítim tak, že mám povinnosť sa podeliť o tom čo viem vygenerovať navyše, preto vznikla idea urobiť nadáciu s tým, že sa mala odlíšiť z od ostatných nadácií tým, že sa zameria na podporu vzdelávania. Ja verím navyše na to, že najlepšie čo môžeme človeku dať je vzdelanie. Čím bude kvalitnejší ako človek, tým lepší život si dokáže zabezpečiť. Z najvýznamnejších projektov vy som vyzdvihol financovanie projektu

Poznaj svoje peniaze, no a druhý veľký projekt pre nás je Keňa. Prečo práve Keňa? Pred niekoľkými rokmi sme boli na zájazde v Keni a jeden z našich spolupracovníkov sa pozná s Martinom CINGEL'OM, boli spolužiaci, opýtal sa ma či som ochotný sa stretnúť s človekom, ktorý žije v Keni a pomáha tam ľuďom. No ja hovorím tak Slovák v Keni je vítaný vždy. To som ešte netušil, že Martin precestoval obrazne povedané polku Európy, aby prišiel na to stretnutie z úplne inej časti Kene s neznámym človekom kvôli neznámej veci. My sme sa stretli ta, že došli Slováci do Kene, tak so Slovákom si dáme pri bazéne pivo a rozlúčime sa, hurá, videli sme ťa, Martin, tak sa tu maj dobre. Výsledok však toho stretnutia bol nad očakávania, pretože Martin ma presvedčil, tým čo mi porozprával, že má veľkú myšlienku a jej realizácia bude závislá od čoho, či nájde ľudí, ktorí budú ochotní dať peniaze a uveriť tej veľkej vízii, ktorú môže robiť Slovák, alebo slovenskí ľudia prebudiť Keňu. Tá chudoba vás zasiahne, ak človek nie je úplne, poviem bezcitný, tak vidí, že tí ľudia sa majú strašne zle. Deti žijú v brutálnych podmienkach a až vtedy si uvedomíme, že tam je skôr kríza a sa my sa máme veľmi, veľmi dobre."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Na africké stretnutie si spomína aj Martin CINGEL'."

M. CINGEL':

"Sme sa stretli v Mombase, kde som ja teda cestoval aj pozrieť môjho spolužiaka, aby som sa aj stretol so Slovákom, vtedy môj spolužiak mi hovorí, že môj šéf je vynikajúci človek a keď ako odišli z Kene a oni sa vrátili na Slovensko, tak mi hovorí, že Keňa zanechala na Petrovi hlboký dojem, aj to čo videl a samozrejme, myslím ja som tam bol, tak neviem aký dojem ja som hneď zanechal ten prvý, ale myslím, že potom hovorím bude konkrétny projekt, a mňa to veľmi oslovilo, lebo mám ako veľa tých vízií a snov, ktoré sa tam sa dá urobiť, tak som oslovil aj nadáciu a myslím, že sa to celkom podarilo."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Cieľom misionára bolo utvoriť deťom vhodné podmienky pre štúdium vybudovanie študentského domu. Realizácii jeho myšlienok pomohla **Nadácia Salve**."

M. CINGEL':

"Funguje ten reálny život, tak vtedy som dostal obrovskú motiváciu s tým niečo spraviť. Martin rozprával o tom ako v podstate tie dievčatá na ceste zo školy boli častokrát znásilňované, že my si to nevieme ani uvedomiť aký život má to dieťa. Teraz tým, že my tam postavíme študentský dom, tak máme šancu eliminovať do značnej miery osud toho človeka, pretože mu dáme základ vzdelania, ale aj väčšiu bezpečnosť ako mal predtým. A potom sme sa vlastne pustili do tohto projektu, ktorý bude slúžiť dievčatám alebo ženám, ktoré študujú na tej technickej škole v mojej farnosti. Tento študentský dom im bude slúžiť na to, aby sa im poskytlo primerané slušné ubytovanie, nakoľko je to slamová oblasť, mnohí si musia zháňať ubytovanie v tej slamovej oblasti, kde skutočne je to veľmi mizerné, sú tam to len nejaké plechové budy, kde nie je električka, kde nie je voda, tak sme prišli na túto otázku, že by sa tento študentský dom vybudoval. Začali sme s výstavbou tohto roku na jar, samozrejme boli tam problémy aj na úradoch, nakoľko tam ešte v Keni je dosť taká veľká korupcia, tak sa nám podarilo, s skutočne táto výstavba tohto študentského domu je už v začiatkoch, dúfam, že na budúci rok ak teda všetko pôjde podľa plánu, tak tento študentský dom by tam mohol stáť, kde sa im poskytne štandardné ubytovanie, kde budú mať ako som spomínal vodu, električka, kde takisto budú mať možnosť k počítaču, k internetu, čiže ich vzdelanie budú mať akosi lepšie podmienky. Ide o to, že v akých podmienkach žijú. Tento študentský dom im dá vlastne také lepšie podmienky, aby mohli aj na to študovanie, hej, že bude tam aj lektorka 24 hodín, kde môžu aj použiť to na samoštúdium, takže bude tam voda, budú tam sprchy, čiže bude to taký lepší život pre ne. Samozrejme ja si myslím, že budú mať takú lepšiu chuť aj sa učiť, ako keby boli v tom slame, tam nie je električka, nie je voda, tak musia sa viac zaoberať týmito otázkami ako si navarí, ako si pozháňať tú vodu a takto budú mať viac priestoru a času na to samoštúdium. Je to veľmi vynikajúci projekt, a samozrejme keď tieto dievčatá, nie sú to len dievčatá, na tej technickej škole študujú aj chlapci aj dievčatá, samozrejme ak budú mať dobré výsledky, tak sa určite lepšie uplatnia, ako keby teda iba tak prechádzali alebo skončili zlými výsledkami."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Martin CINGEL' hovorí o školskom systéme v Keni."

M. CINGEL':

"Školský systém do roku 2002 vláda urobila tak, že za základné školy, štátne sa nemusí platiť, je tam aj povinná teraz dochádza ak na tie základné školy, potom stredné vysoké školy sa platia. Ja sa sám snažím pomôcť a teda zberať peniaze, aby som niektorých, ktorí sú z tých chudobných rodín mohol poslať aj do školy. A jedna taká vysoká škola vás vyjde tam v Keni do 300-400-tisíc

slovenských korún, aby teda človek mohol doštudovať a tie stredné školy tak vychádza to dajme tomu na tých 30-tisíc slovenských korún ročne a samozrejme ak má niekto viacdetnú rodinu, potom je to pre nich aj veľký problém, aby mohol na nejakej škole, aj študovať alebo poslať deti vyštudovať. Mojím takým nie koničkom, ale takým zas druhým alebo, neviem ktorým už v poradí sa snažím zháňať peniaze a posilať deti, ktoré sú nadané, z týchto chudobných rodín do školy. Je tam iný systém ako máme na Slovensku, keď tam človek skončí základnú a strednú školu vlastne nemá nič v rukách nie sú tam tie špecifikované stredné školy ako sú na Slovensku, čiže potom je aj táto technická škola, kde odchádzajú po tej strednej škole a kde sa uberajú technickým smerom, kde sa potom učia vzdelávaniu. Je tam osemročná dochádzka, plus štyri roky, ale je to ako gymnázium, že človek nemá nič v rukách, nie je vyučený ničím, lebo myslím si, že to taký britský systém, že potom to sú tie colleges a high school. Stredná škola skutočne tomu človekovi nedá nič, teda môže si nájsť prácu po tej strednej škole samozrejme ak chce, ale už aby vedel čím chce, čím chce byť v živote musí ísť na nejakú ďalšiu školu, lebo z tých stredných škôl tam nemá človek žiadnu špecifikáciu. Takže ak chce niečo skutočne aj vedieť, ktorým smerom sa uberať tam musí ísť potom do tej high school alebo colleges áno alebo na univerzitu, ktorá potom už mu dá smer. Samozrejme po tých stredných školách mnohí zostávajú doma, nakoľko nie je práca, a potom niektorí aj nehľadajú prácu, čiže skutočne to školstvo má to iný systém ako tu a ja si myslím, že na Slovensku máme dobrý systém školstva, že už človek po tých 18 aspoň vie, že teda čím je vyučený alebo či bude pokračovať ďalej s tým vysokoškolským vzdelaním."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Chodiť v Keni do školy nemusí byť vždy bezpečné."

M. CINGEL:

"Technická škola má nedostatok ubytovania, nakoľko je to rovníková krajina, o siedmej tam už je tma, takže oni potom keď bývajú v tom slame, keď skončia to vyučovanie po siedmej hodine musia ísť tam, kde bývajú. Keby sme poznali situáciu v Keni, lebo je tam veľká kriminalita, my máme duchovnú správu v tejto škole, takže oni prišli sami s takou výzvou, či by sa niečo nedalo pre nich urobiť a lepšie bývanie, bližšie bývanie, aby sa vlastne aj takto zamedzilo prepadom a lúpežiam. Skutočne bolo to od nich, že sme sa dozvedeli, že sú tam prepady a niekedy aj znásilnenia, čo vlastne zanecháva tú traumu na celý život. V týchto veciach sa nedá, keď je človek v problémoch alebo nedá pozerať, že akého je vyznania, ale vlastne je to človek, ktorému treba pomôcť, takže čo máme tie projekty to sú všetko zamerané na ľudí bez rozdielov vyznania alebo národností, je to taká práca vlastne pre ľudí."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Podmienky života v slamoch si človek, ktorý ich nikdy nenavštívil len ťažko predstaví."

M. CINGEL:

"Keď v tej stanovnej časti mládež často chodievajú na také oni tam majú také malé kiná, kde pozerajú tieto filmy rôzne akčné a oni si myslia, že to je všetko pravda a potom to praktizujú v živote a samozrejme drogy sa tam veľmi predávajú. Mojou takou ideou aj som teda rozprával s určitým biskupom tu na Slovensku, kedy sa dala postaviť taká telocvičňa a také športové centrum, kde by sme akosi túto mládež mohli zamestnať, viac im dať tých športových možností, čo sa týka aj posilňovne, oni tam veľmi radi, keďže vidia tie filmy, tak by radi sa stali aj takými svalnatejšími, takže možno to bol by bolo dobré pritiahnúť skutočne tú mládež z toho slamu, aby mali nejaké športové centrum, kde by mohli prichádzať, nakoľko po tých stredných školách je veľa nezamestnaných, takže máme rôzne projekty s mládežou. Sú tam rôzne organizácie, ktoré im dávajú šancu, aby sa naučili aj podnikáť a vedeli čo robiť so svojim životom a aby teda nezostali doma, takže sú tam rôzne také malé projekty, kde môžu sa sami o seba postarať, či je to zakúpením určitého pozemku, kde si niečo budú oni pestovať alebo chovať a potom sa to bude predávať, čiže sú tam také rôzne, ale mojou takou víziou je postaviť toto športové centrum, kde by sme vlastne tú mládež mohli pritiahnúť a samozrejme je to vo farnosti, takže tam bude aj taká duchovná správa pre nich. Sú tam sociálni pracovníci, ktorí by im pomohli aj orientovať sa v živote. V myslení čo urobiť so životom ako byť úspešným v živote, takže možno by to bolo pre tú mládež, no potom, takým ďalším by bola technická stredná škola, ale čisto iba pre chlapcov, kde by sa učili jednotlivým remeslám, lebo takáto škola tam zatiaľ nie je, to je všetko v budúcnosti a záleží to od toho či tam ja ešte budem v tej oblasti, kde som."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Plánov, ktoré vychádzajú z potrieb detí má misionár stále veľa, teraz je na pláne realizácia výstavby študentského domu."

M. CINGEL:

"Tak sa nestavia tak ako u nás na Slovensku, sú to jednoduché stavby čo sme vybudovali aj tú

kliniku, ale sú to ako veľmi slušné zariadenia, čisté zariadenia a problém je v tom, že nájsť niekoho slušného kto to aj urobí, alebo tam sú veľmi zlé firmy, ktoré vás okradnú na veľa peňazí a nič sa neurobí a keby som to zase robil s mojimi ľuďmi, tak asi by som tu už nebol lebo by som sa našiel v blázinci, lebo to tu sú dennodenné problémy, tak ja to preto zadám radšej firme urobiť a všetky tie peniaze, ktoré dostávam idú tej firme a ja vlastne len kontrolujem, aby tá práca bola urobená, že by sa to skutočne dodržiavalo aké sú podmienky. Je to omnoho ťažšie budovať tam ako myslím si tu na Slovensku. Malo by to byť hotové na budúci rok."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Návštevy Martina CINGELA na Slovensku sú kvôli ich zriedkavosti vzácne. Pre mnohých ľudí za to zostane na celý život vzácnosťou návšteva exotického Afriky. Necháme sa preto do ďalekej Kene pozvať na rozhlasovú prechádzku človekom, ktorý tam pred deviatimi rokmi našiel svoj druhý domov."

M. CINGEL:

"Len som dokončil štúdiá v Rakúsku, kde som študoval päť rokov, potom som žil rok v Londýne a odtiaľ som vlastne odišiel do Keni."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Keby sme si mali predstaviť taký jeden deň misionára, ako vyzerá váš pracovný deň?"

M. CINGEL:

"Myslím, že je to veľmi jednoduchý deň, máme svätú omšu vo farnosti a potom záleží aký je program vo farnosti, buď to návšteva chorých alebo je to návšteva rodín, nakoľko je tam taká prvotná evanjelizácia, čiže ešte dosť navštevujeme ľudí a ich rodiny, potom sú to administratívne veci, nakoľko ľudia prichádzajú do kancelárie, kde riešime rôzne problémy, týka sa to čisto náboženského života, našich kresťanov a popritom samozrejme keď máme tieto projekty, tak teraz každý deň som od rána aspoň doobeda zamestnaný s tým projektom Student house, lebo robia sa rôzne veci ohľadom tej stavby, čiže zháňajú sa povolenia, takže teraz asi najviac čo ma tak zamestnáva je tento projekt. Ja si myslím, že každý, keď je na tej strednej škole, tak si hľadá aj kde by sa mohol uplatniť v živote a čo ho zaujíma, niečo urobiť so svojím životom a vždy ma tak ťahali misie alebo Afrika a nakoľko som bol aj katolík, takisto ma bavila práca kňaza a misionára, tak asi preto našiel som si túto spoločnosť, ktorá ma do tých misií vyslala, a kde vlastne teraz pracujem a myslím, že popri tej náboženskej sfére alebo čo sa týka toho duchovného života ľudí je potrebné robiť aj iné veci aj napríklad v tej sociálnej oblasti."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Keby sme mali Keňu za tých deväť rokov čo tam žijete charakterizovať aká je to krajina?"

M. CINGEL:

"Ja si myslím, že za tých deväť rokov tam nastali aj dosť obrovské zmeny a tí, kto teda poznajú tú históriu aj politickú situáciu v Keni a bol tam prezident MOI, ktorý bol 27 rokov prezidentom, čiže ktorý bol vlastne nad zákonom, v roku 2002 boli slobodné demokratické voľby, čiže tam teraz je taká, by som povedal Keňa je tak viac-menej demokratická, ale ja to vždy tak hovorím, že to je také spojenie demokracie so socializmom, že je to kapitalizmus a socializmus. Sú tam aj tie prvky toho socializmu a takisto sú tam prvky aj kapitalizmu. Myslím si, že v Keni sa dosť veľa urobilo, čo sa týka aj ohľadom školstva, nakoľko teraz tie základné školy, neplatí sa za tie základné školy a takisto aj v oblasti zdravotníctva, že mnohé tiež sú tam tie nadácie, teda pomoc tým, ktorí sú chorí na AIDS, a skutočne sa veľa tam urobilo, že ľudia, aby necítili z toho takú traumu, že keď sú chorí na to a sú aj vlastne zadarmo veci, ktoré sa im dávajú. Si pamätám pred 2002 bolo, že sa muselo za všetko platiť a tie lieky skutočne boli drahé a teraz ten štát sa im akosi pomáha dávať to zadarmo, aby to akosi lepšie dal tie podmienky k tomu prežitiu aj tým čo sú chorí. Ja si myslím, že keď je krajina, ktosi raz povedal a je to aj taká mienka mnohých ľudí, že Afriku treba znovu kolonizovať a každý má na to iný názor, záleží samozrejme, kde žije, s kým žije a s kým hovorí a ja to tak pozerám, že niekedy sú oni na seba horší ako sme my belosi k nim a ako sa správame. Ja si myslím, že Keňa, ak sa teda sa vyriešia určité problémy v Keni čo sa týka tých pozemkov a čo sa týka tých kmeňov, tak Keňa môže byť ako veľmi vyspelou krajinou a samozrejme problém je zase takisto aj v tej korupcii. Korupcia prevláda, aj keď sa teda odbúrava dosť, ale korupcia je silná preto, máme tam tých bohatých a potom tých chudobných. V Keni sa dá veľa toho urobiť aj teda ľudia zmenia to zmýšľanie, ale musia zmeniť to zmýšľanie od tých najmenších ľudí, od tých ľudí, ktorí nemajú žiadne postavenie až po tých najväčších alebo častokrát žiadajú, aby vláda urobila pre nich všetko, ale sami nechcú urobiť nič. Napríklad čo sa týka aj čistoty. Oni budú vyhadzovať veci von a na ulicu a povedia, že teda vláda nech niečo pre to urobí, no a samozrejme ak človek si nedá zmenu vlastného života takisto sa nič nedá zmeniť ani v tom spoločenstve. Ja si myslím, že Keňa je jednou z tých viac vyspelých krajín v Afrike a sú tam problémy, s ktorými čelí a s ktorými sa teda akosi zaoberá, ale myslím, že za pár rokov alebo za niekoľko rokov, možno desaťročí ľudia budú žiť lepšie."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Odlišujú sa v ľudskom živote cenné hodnoty Afričanov v Keni, kde žijete a povedzme Európanov?"

M. CINGEL:

"Všetko závisí od toho, že kde žijú. Čiže ja by som vždy vychádzal z toho, že ak sa žije v tých mestách a na vidieku, ja si myslím, že v mestách takou najdôležitejšou čo je pre nich takou snahou je mať dobré ubytovanie alebo teda nájsť si dobrý dom, kde by sa dalo slušne bývať a takisto, aby to bolo zabezpečené, nakoľko je tam veľká kriminalita, tak sa snažia získať aj dom, kde je to dosť bezpečne, hej to je také prvoradá, aby teda mali kde bývať, to bývanie a potom samozrejme tá práca. Práca im zas umožní tie druhé veci, čiže poslať deti do školy a tak ďalej. Na tých dedinách je to viac-menej ten dennodenný život. Že teda čo nám ten deň prinesie. Aby sa dali vlastne dieťaťu najesť, aby mali tú stravu, hej to je vlastne na tých dedinách, čiže tam nemajú taký nejaký výhľad do budúcnosti, nakoľko vedia, že v tej dedine asi prežije celý život, nemajú to vzdelanie a tak asi dennodenný život, strava a to všetko nemajú nejakú veľkú víziu do budúcnosti."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Ako by sme vykreslili obraz takej priemernej rodiny v Keni?"

M. CINGEL:

"Záleží, že teda kde tá rodina žije, ak žije na vidieku samozrejme to postavenie je iné ako keď žije tá rodina v meste. V meste, keď teda obidvaja rodičia pracujú a majú deti, ktoré chcú dať do školy, lebo sú malé, tak si nájdu nejakú opatrovatelku, ktorá sa im stará o tú rodinu, ktorá upratuje, ktorá sa stará o tie deti a samozrejme na vidieku je to asi tak, že o tú domácnosť sa stará žena aj o tie deti ako nakoľko ten muž bude ide za prácou niekde ďaleko, prichádza domov veľmi zriedka. Samozrejme na dedinách rodina má viac detí a čo je tak zaujímavé, jedného sa pýtam otca, že koľko má detí, on hovorí, že tu v Afrike teda oni tak hovoria v Afrike a myslia tým Keňu, takže teda nepýta človek, že koľko má detí, že to je požehnanie od Boha, takže oni sú dosť aj teda, keď takí veriaci nemusia byť katolíci, ale sú dosť veriaci aspoň ten vzťah k Bohu tak hovorí, že dieťa je požehnaním takže oni nepočítajú, že koľko majú detí. A samozrejme už v tých mestách, tam rodičia, keď majú aj platiť aj za ubytovanie, teda prenájom a za tie všetky veci, tam, už si potom aj regulujú. Že koľko detí by mohli mať a o koľko by sa mohli starať, takže troška je to iné v mestách."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Odvíja sa od faktu, že pre kenskú rodinu je dieťa požehnaním aj starostlivosť a vzťah ku dieťaťu?"

M. CINGEL:

"Určite, môžete vidieť, že na tom vidieku po tých dedinách, keď žena ide, tak väčšinou nesie to dieťa na chrbte, ako to kedysi bolo aj na Slovensku, že keď matka išla na to pole, tak to dieťa mala v tom batôžteku a takisto aj v tých rodinách je ten starší súrodenec sa postará o toho mladšieho súrodenca, hej, že často vidno toho staršieho súrodenca, že nesie to malé dieťa. Rodina je tma dosť pre nich takým základom, a keď niekto aj zomrie, tak potom si buď zoberie teta, alebo zoberie si ho strýko, ktorý potom to dieťa považuje za svoje vlastné dieťa."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Vzťah muža a ženy?"

M. CINGEL:

"Tak samozrejme, muž je dominantný, má väčšie práva ako žena, aj keď sa to teraz troška mení hlavne v tých mestách, treba rozlišovať vidiek a mestá, hej, že v tých mestách sú už predsa viac ľudia uvedomelejší ako na tých dedinách, no a na dedine žena sa prirovnáva k dieťaťu. Je svojprávna, ale má práva ako dieťa. Že napríklad aj keď ak sú muži spolu, žena tam nemá čo robiť, samozrejme, keď chce oslovit' nejaké zhromaždenie ľudí, tak musí mať sukňu, nemôže byť oblečená v nohaviciach ináč by ju jednoducho muži neprijali, hej, keby že bola v rifliach, tak musí mať dlhú sukňu, takže v mestách sa to troška už líši, nakoľko tie ženy majú takisto prácu, sú v tých vedúcich pozíciách, tam sa to mení, ale po dedinách skutočne tá žena je tou v domácnosti a na úrovni dieťaťa niekedy. Záleží od ktorého kmeňa samozrejme. Na severe Kene sú také oblasti, teda, kde je nedostatok škôl, tak samozrejme tie deti väčšinou pomáhajú matke pri poli alebo pasú ten dobytok hej, vlastne tie deti sa na to využívajú a takisto aj keď idú aj do školy, ale tak cez tie víkendy alebo keď majú prázdniny, tak sa starajú o tieto veci, že pasú ten dobytok, ale ja si myslím, že rodiny veľmi chcú dať deti do školy, nakoľko majú veľa tých detí, potom samozrejme nemôžu si to dovoliť zaplatiť si im to vzdelanie, tak potom deti pracujú to čo sa dá a keďže majú nejakú tú kravičku, tak sú na tom poli s ním celý deň alebo sa hrajú."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Aké problémy najčastejšie trápia priemernú kenskú rodinu?"

M. CINGEL:

"Problém je to vzdelanie, aby poskytl to vzdelanie tým deťom pretože aj v tých miestach chcú mať menej detí, aby teda tie deti mohli poslať do školy. Samozrejme na tých dedinách, keď majú viac detí, tak si nemôžu dovoliť poslať všetky do školy, takže to je jeden problém, ktorý majú, aby tie deti mohli sa vzdelávať, ďalší je potom ten problém aj so zdravotníctvom tí chudobnejší, ktorí sú aj po tých dedinách nemajú taký prístup dajme tomu v tej zdravotnej starostlivosti, neexistuje tam žiadne zdravotné stredisko, čiže musia potom aj cestovať do väčšieho mesta, kde je to zdravotné stredisko, takže potom je aj tá úmrtnosť detí samozrejme väčšia. Nielen je to len na tú chorobu AIDS, potom je to aj na maláriu, teda ak nedostane to dieťa to vyšetrenie tak môže zomrieť, sú to potom sociálne čo sa týka aj vecí ako sú voda, čistá voda a pitná voda. Tam človek musí niekedy za tým chodiť, aj dva, tri kilometre, aby načerpal tú vodu. No a o tom čo sa aj tak stáva v Keni, že keď sa prevráti nejaký ten kamión s nejakým tovarom, tak tá rodina pošle tie deti, že id' dones čo sa tam vyvráti a taký posledný čo bol dosť aj taký tragický, keď sa prevrátila cisterna s benzínom, čiže všetka mládež tam utekala si to naberať, jeden ktorý tam vliezol s horiacou cigaretou, tak sa to podpálilo, zahynulo 120 ľudí a 250 bolo s rôznymi popáleninami, čiže tam vidno, že tá chudoba ich vlastne privádza aj do takýchto extrémnych skutkov alebo činností, že teda vedia, že to môže vybuchnúť, ale nakoľko nemá nič doma, tak ja to vždy hovorím krádež, lebo to nepatrí im a potom samozrejme predajú sa a za tie malé peniaze môžu niečo za to kúpiť, môžu za to si kúpiť nejakú potravu."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Misionár Martin CINGEL' si však vo svojej práci všíma skôr pozitívne stránky života v Afrike a negatívne sa usiluje riešiť."

M. CINGEL':

"Ja osobne viac hľadám tie pozitívne v živote ako negatívy, takže keď človek nemá na to veľa toho negatívneho, tak aj to myslenie je pozitívne. Mnohé veci, ktoré mnohým ľuďom by sa zdali ťažké, tak človek vidí vlastne v tom pozitívum a čo si myslím, že ľudia sú dosť takí, záleží im na rodine, sú veľmi pohostinní no a nie sú takí, možno to je úplne iná kultúra, nie sú takí ubehaní ako sme my. Nieže ten čas skutočne tam nehrá takú veľkú úlohu ako v našom živote. Tu, keď sa povie o 11-tej musí byť o 11-tej a ináč by človek zmeškal to stretnutie. Tam človek sa nad tým nejako veľmi nezamýšľa, netrápi. Myslím, že ľudia sú skutočne ako všade, dobrí, zlí ako hovorím ja, že keď človek vidí v tomto viac to pozitívne v živote tak je menej toho negatívneho a potom aj menej kritizuje."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Aj by ste vedeli odísť od rozrobenej práce v Keni?"

M. CINGEL':

"To je to, že ja som napríklad v tom meste Eldoret, dobre a záleží to od mojich predstavených kam ma pošlú. Zatiaľ som tam, mám tam rozbehnuté tieto projekty, samozrejme nemôžem odísť bez toho, aby som to neskončil, a keď to bude hotové, takisto som otvorený je aj pre potreby provincie alebo mojich predstavených tam, kde by mal chceli poslať. Zatiaľ chcem zostať v Keni, tak všetko by sa aspoň tak ja rátam, že by to bolo v tom rozsahu Kene alebo môže to byť iné miesto, samozrejme, ale tie projekty, ktoré mám tak samozrejme to musím dokončiť, aby to fungovalo."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Zadrie sa africký kontinent pod kožu?"

M. CINGEL':

"Jeden raz ktosi povedal: Afriku buď budeš milovať alebo ju budeš nenávidieť, no a ja ju zatiaľ milujem."

T. ŠUŠKOVÁ:

"Za rozhlasové pozvanie do vašich domácností vám dnes ďakujem a na ďalšie stretnutia sa tešia Peter HÁJEK a Tatiana ŠUŠKOVÁ."